

וכאשר רעדו אותם

במשך שש שנים היה מנפרד נוואק הממונה מטעם האו"ם על חיקוי עינויים | הוא ראה אסירים תלויים מהידיים בעמאן ו אנשים מוקפאים בקובה, פקידי הרג בקמבודיה ועצורים שאיבדו את דעתם בגואנטנמו | האיש שדרש להעמיד לדין את הנשייא בוש לא מפחד להבעיל לחץ פיזי בלתי מתון על שלטונות כוחניים. גם ישראל נמצאת על הכוונה: "אתם מותחים את הגבולות"

+ אורן משגב | צילום: אלכס קולומזיסקי

אם האנשים האלה לא מעוים יותר לנוטע מוחץ למצלמות או"ב, יש להו אפקט של הרתעה. אבל כמובן שהיא יותר טוב לו היו עופרים לדין".

שגרה ממושכת

עינויים אסירים ושבויים הוא פעילות אנושית עתיקה מאוד. שאלתי את נוואק אם שכיחותה של התופעה נמי-צאת בャגמת ירידת עם השנים. "אני חשש שלא", השיב. "כמוניה מטעם האו"ם בקרתי במדיניות בכל העולם, بما גווע אורהים ויבשות. הממשלה היהודית שמצאה שאיין בהם עינויים הם דנמרק וגרינלנד, שנמצאת בשליטה. בכל שאר הארץ, כולל באירופה ובאמריקה, יש עינויים. לפ-עמים מדורב בקרים בודדים, אבל בהכללה אפשר לומר שהוא מוסחת".

אננו מדברים על עינויים מטעם המרינה? בהחלט. עינויים על ידי משטרת, צבא ומנגנון מודיעין. בняgor למה שניין לשער, לרוב לא מדורב באסירים פול-טיים. ברוב המדינות עינויים מתרחשים כי מערכת החוק והמשפט לא מתקשרות מספק טוב. אנשים רוצחים לפצח פשעים, ומחר. יש לחץopolיטאים, מהציגור, מהתקשו-רת. המשטרה נדחתת לקיר ואין לה דרך יותר טובה מאשר להכות אדם עד שהוא בפצע שעילו הוא נחקר. לפי הממצאים שלנו, 80 אחוז מהעינויים הם בתחום הזה".

אתה מודבר גם עט המעניינים? "תמיד. אני מ慷慨יד לדבר עם שני הצדדים. למשמעות המני-סקנה של היא שהמעוניינים הם גם קורבנות. העינה והמעונה נמצאים באותו טירה, שניים קורבן של מערכת שמשת-ירה עינויים. מעוניין לדבר איתם, תמיד יש להם הצדקה. בשנים האחרונות יש לנו יותר ויותר אנשי CIA שעס-קו בחיקות וביעוניים תחת משלב בוש, ועשינו יצאים מהארון ומספירים את סייפורם. יש להם סיטוטים. כל לילה הווים אליו הם הרצוף של הארט שם עינו".

יש מקרה של מענה שזכור לך במוחך? "אחד המקרים הכיר גורעים שנאייה היה בבית הדין הבינלאומי לחקר פשעי השלטון בكمבודיה. היה שם נאשם שהודה בכל הוא עינה וננתן פקדות לעונת למות מאות אנשים, ותיעד הכל בצוותם מסורת, כמו הנאצים. הוא לא הש כל אשמה. במשפט הוא אמר: 'עשיתי מה שאמרנו ל-לעשות, ועשיתי את זה הכי טוב שיכולה'. בשלב מסוים

"גואנטנמו אינו מחנה סורי. התחלו לגביו חקירה ממש" תפת של כמה גופים, כי קיבלנו הרבה תלונות, ובקבינו שלא מרובה רק בעינויים, אלא שעצם החזקה של אנשים שם מנוגדת לתקנות הבינלאומית, ויש לנו אותו מיידית.

"בוש הכסים, בתנאי שהאזרופים יסיעו לקלות את הע-צירים. אולם אמר שישgor אותו בתוך שנה, וזה נדרה מאוד. גואנטנמו הוא המל, משומש שהוא מבטא את הכוונה של בוש להחות אנסים מוחוץ לחוק. מין שיטה הפקר שאפשר להחותו בו אדם כמה שרצוים, בלי עורך דין ובלי שופט, כשאף אחת מהחוויות הותקתיות לא אלה עלי. עם הזמן האסטרטגיה המשפטית הוו התומטה, אבל מוחוקים שם עדין יותר מאשר גאנס".

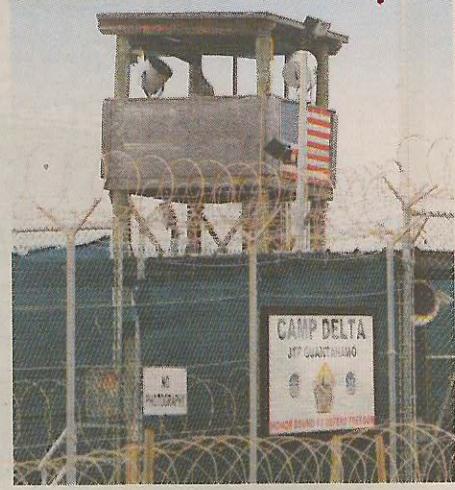
האמריקאים ממש מעניהם שפ-? "שורר על גבי לבן, יש לו תיעוד. ראמפסלד אישר שי-טוות חקירה שבאופן רפואי לא כל אחת מהן שולחה לעוניים, אבל השלוגן שלהם לא ספק כ. למשל, מניעת שינוי לנמן ארוך. אנשים סיפרו שהעירו אותם כל 15 דקות. הם העריכו מתח אחדר לאחדר, עד שהשתגעו."

"או חשפה לטפרחות קיזוניות. מוחקים אנשים בחום של קבנה בכלובי ממש, ואחר כך מכנים אותם עיר-רים מים לתא מCKER, שם הם רודרים ממש יומיים. "זהה גם שימוש בפוביות. אם גילו שימושם קליטר-פובי, שמו אותו בклוב קנסטן. ואם מישחו פחד מכלבים, מכניםinos לו לתא, כשהוא עירום, כלב גדרל".

"עינוי הוא גרימתה המכוונת של סבל חמוץ, פיזי או מנטלי. האmericאים החזקו אנסים למשך יותר משנה בכירוד מוחה של, רונלד ראמפסלד. לא פחחות. "למה שכונה על ידי בוושינגטון כ'מלחמה בטרור' הייתה השפעה מאוד שלילית על לגיטימיזציה של עינויים בעולם כולו", הוא אומר. "כשנ-סעתו לירדן בשליחות האו"ם, י"ר הפלמנט שאל אותו: 'למה אתה בא אלינו אם ארדה'ב, ערש הדמוקרטיה המודרנית וזכויות האדם, מענה אנסים באופן רשמי? גם אנחנו נלחמים בטרור'".

התקורה שנייה עם אנשיך בגואנטנמו שורדה הרבה שנים. "זה לא רק גואנטנמו. עשינו עבודה גדולה על מתקני מעצר טוריים. כתמים שחורים במפה. למדנו שאיפה שיש מתקן מעצר טורי, יש עינויים. ומצאו ש-66 מתוכם קשורים ל-CIA. חלקם מופעלים ממש על ידי הארגון, למשל בפלין-

ובילטיא, ואחרים על ידי המודיעין המקסמי, כמו במרוקו או במצרים, אבל לא CIA מותר לבצע שם תקירות".

כל גואנטנמו. "אנשים השtaggo"

א. ג. א. ס. 07/8

“אם יש
600 תלונות
נגד השב”כ ואך
אחד לא הובילה
להבאה לדין, אז
ברור שיש בה
חסינות, זהה
פתח לשימוש
בעינויים.”
השב”כ: “אנחנו
שומרים בקפדנות
על החוק”

20

המוסף לשבת
ידייעות אחרונות
15.04.2011

**"אם שודד הורג
בני ערובה
אחד-אחד, כדי
להציל את ההורג
הבא מותר להרוג
אותו. אבל לענות
עינוי זה הפשט
החמור ביותר"**

**"ברגע שפתחת
סדק ואמרת 'זו
פצצה מתתקתקת,
מותר לענות
קצת', הסכר
נפוץ. בכל
המרקם
שבהן אושר
לענות קצרה, זה
הפרק לשיטתי"**

21

המוסף לשבת
ידיועות אחרונות
15.04.2011

מסויים. הרבה אנשים אומרים שהמצב השתרף מאו, ומצד שני יש טענה שהכל נהייה יותר מתחכם וחותמק.

מה מטריך אותך במיוחד בכך?

"אתה הביעות העיקריות היא שאין חקירה אפקטיבית. אם יש על השולחן 600 תולנות, מנוסמות היבט, אף אחת מהן לא הובילה לחקירה שבסתורה הבאלה לדין, או ברור שיש בה חסינות, וחסינות היא אחת הנסיבות המרכזיות לשימוש הנרחב בעינויים. אם אנשי צבא, משטרת או מודיעין יכולים לא נמצאים אחרים בפני החוק, אז אין להם ממה להשוו. ככל מבנים ישראלי נמצאת במצב קשה, בדיק כפוי של אחד הבין שארה"ב נמצאת מול מצב קשה אחרי התתקפות של 11 בספטמבר. אבל הטיפול אמור להיות בתחום החוק ווכוויות האדם, ועינויים אסורים להלוטין. יש אמצעים אחדים להילץ מידי מידע מאנשים וזה מאשר לענות אותם."

מהשכ"ב נמסר בתגובה לדברים אלה כי "כל נחקר רשי להתлонן ואודות עניינים הנוגעים לאופנו ניחול חקירתו, ובטים אכן עושים זאת. כל תלונה נבדקת באופן ענייני על ידי הגוף המוסמך, המונחה בReLUת על ידי פרקליט משרד המשפטים. העובר שאל לא את ממאית התלונות שנדרכו בשנים האחרונות הסתיימה בהליך פלילי". לי אינה אמורה לפיעול לחובות חוקרי השב"כ, אלא מעידה דוקא יותר מכל על המשמירה הקפרנית על החוק, בעוכרה מקצועית וורודת התייה לחקור האמת".

כמו בימי הביניים

נושא העינויים אינו חדש בישראל מקרים רבים בשיה הציבורי. סיפורתי לנו איך שודר הדרון העיקרי בתהום הוא סוגית "הפצצה מתתקתקת", כולם הפעלת אמרცים חריגים כדי לסלול פיגוע שכבר יצא לדרכו. "ברור, לך זה הכל מוקם", הגיב. "בם במשמעותו זה היה הטיעון העייתי. אבל הוא לא גועלי. עינויים אסורים מבחינה חוקית ומתפקידם בכל מצב. תקרה את החוק הכנלאומי. שום דבר לא יכול להצדיק אותם".

על פי השקבות, באמות שפה דבר?

"לחולוין. תבי, הזכות לחוים אינה מוחלת. אם ניקם למשל מקרה של שודר בנק שלוקה בני ערובה ומוחיל להוציא אותו אחד-אחד להוחר, או כדי להציל את ההורג הבא מטור להרוג את החוטף. זה ליבור איזון בין הזכות לחוים של החוטף לבין החיים של הנחטפים. אבל לענות אותו אשור. עינוי הוא הפצע החמור ביותר, כי הוא מהוות מתקפה על הכבור האנושי, והריגה לא. זה אולי יישמע מוז, אבל עינוי ועבדות חמורים יותר מהריגה, כי הם עורשים. במקרי קצח הרכינאים, הם גם יכולים להציל חיים של בני אונשו".

"ברגע שאתה פותח סדק ואומר: 'זו פצצה מתתקתקת', מותר לענות קצרה, אתה פורץ את הסכר. בכל המקרים שבhem אושר לענות קצרה, העניין הפרק לשיטתי. זו תפעעה מוקדת מקרים עבר, כמו המשטר האנגלי או מושדרים באמריקה הلتנית. לכן גישת 'הפצצה מתתקתקת' היא שגوية ופסולה".

חוינו באן בעשור האחרון גל של פיגועי התאבדות. לא מוצדק להציגו נון בענין מובהק – אך לא תלונה אתה נמי?

"עינויים לא הוכחו הטוב ביותר ביכולת אינפרא-רמציה אמרית ומודיקת. אבל לו לא הטעו העיקרי שלו."

הרי אין ספק שבאופן חללי העינויים מצלחים, ועדין זה אסור. תמיד יהיו לדר תסריטים קיצוניים שמצויקים את זה. הפיתוי חזק, אבל השאלה היא כמה רוחק אתה הולך?"

"יש פרופסור מוכר למשפטים מהרוואר, אלן דרשו-ביין, שמציע לחוציא את התחלה מידי המשטר ולהעביר אותה לשופטים. אבל המשטר עוזרת תחת לחץ נון. או אם אני מוחזק ביד טוריסטי שידוע את ההורג לנטרול של

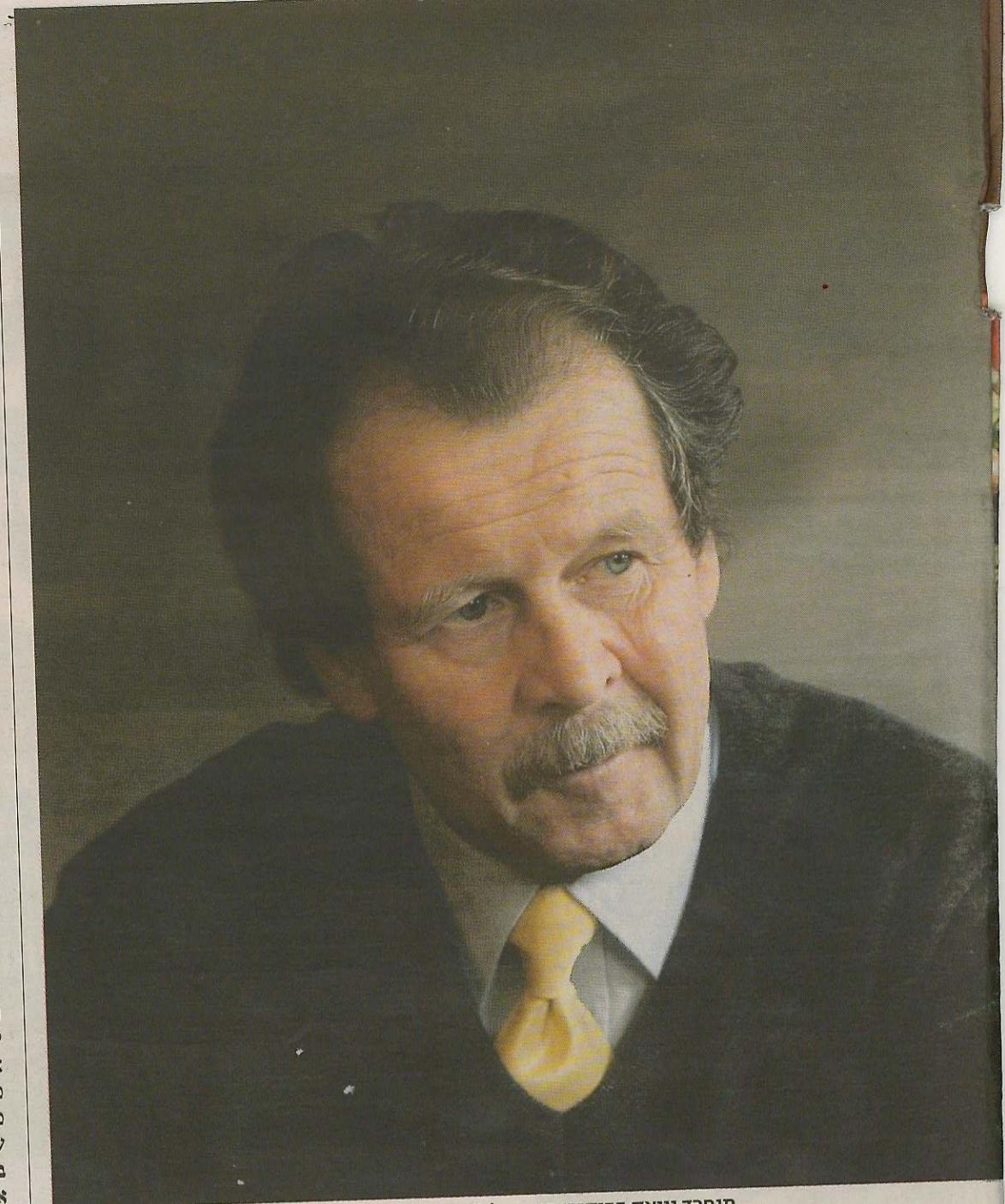
פצצה, אני אמור להתקשר לשופט, להסביר לו את המצב ולשלול בכמה וולט מותר לירות לשלבם. יש אמצעים אחרים. הרים, אני לא רוצה ליפול שם. יש אמצעים אחרים. ישראל, כמו ארה"ב, היא מדינה מספק מופתת ומתקרמת כדי לנחל היקרות בדרך תורתכת".

האם לא קל יותר לחתוף לאמריקה או ישראל, למזרות שהמצב במרקם חברתי סביר יותר?

"אין שאלת שיש מדינות יותר מאשר ארה"ב בתחום העינויים. הרי יש מדינות שבנון כל אדם מועמד לעבור עינויים חלק מהמשיטה. נסעת לחקירה רשות בסין כי-2005, ובכבודו שישה שמות עינויים בהיקף נרחב מאוד. עינוי מינטלי במנחות עבורה של חיבור מושך ושתיפת מותה. הדר"ח שליל הכיר והכח. מכובן שהממשלה הסיני לא שמה להאות אלו מתרפסם".

אחריו שניות רבות של עיטוק בזבוקיות אדם, אתה פטימי או אופטימי?

"אני אופטימי. אחרית אי אפשר לעשות את העבורה הזאת. אנחנו תמיד עוסקים בדברים איזומים, אבל פועלם למען ערכיהם נעלמים: חזרו, שווין, בכור האדם. למרבה הצער אני לא יכול להגיד הרבה מהעינויים ברגע ירידת, אבל אני צופה שתהיה מגמה כזו. תחשוף על זה, וכיוויתם אDEM הולך והמערכת הערכית העולמית היחידה בזמננו. שום רת ושם אידיאולוגיה לא יכולות לטעון שכן האנושות מכב לאותן. וכיוויתם אDEM כזו, לא רק על ידי אנשים אלא גם על ידי מושלים. לכן בטעות הארוך והעשה שניי". ■

מנפרד נואק בביוקו בישראל. "חוץ מדנמרק וגרינלנד, כל המדינות מענות בני אדם"

עליה לדוכן עדרה שספרה שברחה ממתוק העינויים הזה. זה היה הרגע היחיד שבו הוא איבר משלו. והוא קפץ, רפק ואן לזכויות אדם בעזה.

הכנס מומן בחסות האחוור האידופוי, ולברור של עידן ארנה כהן מעדalla נועד "ללמדו מניסון של אחרים ול-

קיים חשיבה מושתפת איך מגעים למצב שבו המהוות החותק החדר-משמעית שוארת על שימוש בעינויים תקבל

משמעות מעשית בישראל. תלונה על עינויים נרחחות כאן על הסה, כשהחברה המקימה נישית על ידי אותו גוף שנדרו מטלוננים. ככל מריד איש שב"כ אמרו לעשות את הבה-ריקה הראשונית אם יש צורך לפחות בחירה נגד השב"כ.

"התוצאה מושׂעדה מודר מובהקת – אך לא תלונה אתה נמי" צאה רואה להזכיר פלילי. אנחנו יודעים מערבי דין

שמציגים עצורים, ומהעצורים עצמים, על סיפורים מארדי

קשים. ישראל שותפה לאמנה הבינלאומית לאיסור עינויים נוויים. האיסור הוא מוחלט, ולכך חובה לעשות הכל כדי שלא יופר".

מהשכ"ב נמסר בתגובה: "שירות הביטחון הכללי הינו ארגון ממלכתי וכל פעולותיו מכווצעות על פי הדרין החל

במדינת ישראל. קוויות השב"כ נעות על פי הייעוץ המשפטי למשלה, פרקליטות המדינה ובתי המשפט. המידע

המושג בחקירות שב"כ מאפשר סיכול ומניעה של מעשי טרור רצחניים, ואורחיהם רבים ישראלי חביבים את חיים

לפיעולות אלה. דירארא אבו סיסי אכן נחקר לאחרונה על ידי השב"כ בחשד לביצוע עבירות ביחסוניות חמורות. חקירתו

נעשתה כרדי, ובסיומה הוגש נגד על ידי גורמי הפרקליטות כתוב אישום חמוץ שיתברר בבית המשפט".

שאלת את נואק מה ידוע לו על המקהלה הישראלית.

"ישראל נפלט בקטגוריה של מדיניות דומיננטית שמנ-

סוט למתוח את הגבולות המותרים", השיב. "בריטים היו רוגמה להז סוף שנות ה-60 ותחילת ה-70, כשהתמודדו

נגד הטרור הצפוני-אייר. זה היה אצלם חזק להעמידם אDEM מיל קידר ל-48 שעות בלבד, לאפשר לו לישען או לשבת.

כך גם מניעת שינה ואוכל או שימוש ברישע אחרי התערערות של הקהילה האירופית הם הפסיקו עם זה".

"ישראל הייתה וודת לנדרי אשירה שיטות חקי-

רה מסוימות שהמשפט הבינלאומי מגדיר כעינויים לכל

רב. בסופו של דבר ב-1999 בית המשפט העליון שלכם קבע שעינויים אסורים להלוטין. זו הייתה פסיקה חובית

באופן כללי, אבל הבעייה הייתה שהושאר שם מרוחה פעה

עליה להרעד עדרה שספרה שברחה ממתוק העינויים הזה. זה היה הרגע היחיד שבו הוא איבר משלו. והוא קפץ, רפק,

על השולחן וצעק: 'זה לא נכון כל עוד אני היתי שם, אני יכול להבטיח לכם שאחד לא ברוח, ככל מתו'. וזה פגע לו בכבודו המזעזע".

וחקירה שנחטטה בוירונך?

"באמת, לא רחוק מאייפה שאנחנו ישבים עכשו, היה מקרה מהסוג שניי מכנה 'אקדח מעשן'. עשינו בקשרו פטע במטה הראשי של המשטרה, מאוחר בעבר, והגע לשם בעל תפקיד בכיר אודו, השני בהיררכיה. הוא היה נבור כי יכולנו מהר מהר הדלה הסgorה. אמרתי לו שיפתח מיה."

"ל乾坤 להם עשר רകות, ובעשר הרקוט היללו הם רוקנו את התאים, אבל לא היה להם מספיק ומן לחזוי את אלו שלא יכולו לcliffe יותר. היה שם עציר אחד שמשם לפניו שהגענו מטה הדריה קרבון לשיטת עינויים שהם מכנים בירדן תליה פלסטינית", אסיד שותלים אותו מגביה כשיידי כפפותות לאחר. זה כואב בצוואר הדריה נבור כי מוכחה ומרדם. השוד פלילי רגלי, לא אסיד רגלי".

"הוריתלי לשומר עליו שם, יחד עם עוד אדרעה עצירים הייתה שעת החוץ, והתעמתנו שם עם שלושת קציני המשטרה הרכבים בירדר. בשלב מושם שהטהטו עצימים, וו הנקודה היכי טוכה להוציא מכם עליינו, ואו אחד מהם תחילה לבלב. וזה היה תחילה מודרני מארוד. בוסים גדרלים של משטרת שבעצם מודרים שם עירם שים עבורה אומה".

48 שעות מול החקיר

דר'אר אבו סיסי, מנהל החשמל העתידי שנחטף מוקראינה על ידי ישראל והובא בשבוע שverb להארכת מעצר בבית-המשפט בכאיר-שבע כשהוא מושם בפיתוח מערוד הטילים של חמאס, טען בירין כי הוראות הוצאה מן תוקה הורוד לאחיזה ולחזקה.

ולו היה עיתורי מענין לביוקו הרראשון של נואק בא-ארץ; לפני כמה שנים ביקש להציגו לא-מזהה תפקידי כמנון האו"ם, אבל מדיניות התעלמה מפניהו. בביוקו בירושה למסחר בנכשא עינויים שארגן ביומת שלושה ארגונים: עדאללה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט